

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
R.G. Jumayev
«25» 02 2023 y.

5111600 – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasi imtihon

DASTURI

3.00. Ixtisoslik fanlari:

- 3.01. Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi.**
- 3.07. Jahon-siyosiy mafkuraviy ta'limotlar tarixi.**
- 3.09. Ijtimoiy ta'minot huquqi.**

Buxoro – 2023 yil

ANNOTATSIYA

Mazkur Dasturda Davlat ta'lim standartlarining ta'lim soxalari bo'yicha ishlab chiqilishi o'quv fanlarini variativ tanlash asosida o'quv-metodik majmualar (dastur, o'quv rejasi, darsliklar)ni yaratish uchun keng imkoniyatlar ochib berishi, shuningdek, o'quv fanlararo bog'lanish va bilimlarini muvofiqlashtirish tamoyili asosida o'quv fanlarining ichki bog'liqligi va fanlararo aloqasini ta'minlanishi ko'rsatilgan.

Hozirda o'qituvchilarning yuqori kasbiy tayyorgarlikka, pedagogik mahoratga, yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga, mafkura borasida chuqur bilimga ega bo'lishi, ta'lim-tarbiya ishlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol usullardan samarali foydalanishi davr talabi hisoblanadi.

Mazkur Dasturda ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirish jiddiy vazifa bo'lib turishi, buning uchun har bir o'qituvchi o'z fanini o'qitishning eng samarali zamonaviy pedagogik texnologiyalarni puxta bilishi va bu sohadagi yangiliklarni uzluksiz o'rganib borish orqali o'z kasbiy mahoratini muntazam oshirib borishi haqida ta'kidlangan.

Ushbu Dastur 5111600 – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi malaka talablari asosida ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:	 F.D. Muzaffarov , Yurisprudensiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar kafedrasini mudiri, f.f.d.(DSc), dotsent
	 B.S. Turdiyev , Yurisprudensiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar kafedrasini dotsenti, f.f.d.(PhD)
	 I.X. Shoyev , Yurisprudensiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar kafedrasini katta o'qituvchisi

Taqrizzchilar:	 J. Ch. G'oyibov , O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Buxoro akademik litseyi direktori, podpolkovnik
	 U.B. Sobirov , Yurisprudensiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar kafedrasini katta o'qituvchisi

Imtixon dasturi Buxoro davlat universiteti Kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

2023 yil « 31 » 01 _____ dagi 8 - sonli bayonoma.

1. Kirish

5111600 – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi oliy ta'limning o'quv reja va fan dasturi asosida amalga oshiriladi. Fan dasturlarining nazariy va amaliy mashg'ulotlarini to'liq o'zlashtirgan, yakuniy davlat attestatsiyasidan muvaffaqiyatli o'tgan shaxsga «bakalavr» malaka (darajasi) hamda oliy ma'lumot to'g'risidagi davlat namunasidagi rasmiy hujjat(lar) beriladi. Bakalavr yakuniy davlat attestatsiyasi doirasida o'quv rejadagi "3.Ixtisoslik fanlar"dan yozma ish topshirishi nazarda tutilgan.

1.1. O'quv fanining maqsad va vazifasi

"Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi" fanini o'qitishdan maqsad – talabalarni Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va uni tashkil etish metodikasi fanining nazariy asoslariga doir bilimlar bilan qurollantirish.

"Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi" fanining vazifasi – talabalarni Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi asosida o'quvchilarni g'oyaviy-mafkuraviy tarbiyalash va ta'limni samarali tashkil etishga o'rgatish, pedagogik faoliyatni to'la anglay olish qobiliyatini shakllantirish, pedagogik faoliyatni tashkil etishda innovatsion yo'nalishlarni o'rganishdan iborat.

"Jahon siyosiy-mafkuraviy ta'limotlar tarixi" fanining maqsadi – davlat standartida belgilangan kasbiy malakaga oid talablar asosida kishilik jamiyati rivojlanishining qadimgi davrda siyosiy – mafkuraviy fikr va qarashlarning shakllanishi va rivojlanishi to'g'risida malakaviy bilim, to'plamlarni, ularni kasbiy faoliyatda namoyon qilish qobiliyatini shakllantirish, umuminsoniy va milliy qadriyatlariga sodiqlik ruhida tarbiyalash, ijtimoiy-siyosiy faol fuqarorni tarbiyalash.

"Jahon siyosiy-mafkuraviy ta'limotlar tarixi" fanining vazifalari – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi sohasi bo'yicha bo'liqlak mutaxassislariga siyosiy- mafkuraviy ta'limotlarning rivojlanishi jarayonida ro'y berayotgan evolyusiyasi haqida bilim berish; siyosiy, mafkuraviy va mafkuraviy ta'limotlar haqidagi nazariyalarni hayotga tatbiq etish uchun nazariy bilimlar bilan qurollantirish; bugungi kundagi qonunlarni, mavjud siyosiy-mafkuraviy g'oyalarni, qarashlarning mohiyatini anglash va tushuntirib bera olish malakasini shakllantirishdan iborat.

"Ijtimoiy taminiot huquqi" fanini o'rgatishdan maqsad – talabalarni ijtimoiy ta'minot qonunchiligining, asosiy tushunchalari va qoidalari bilan tanishtirish O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy ta'minot sohasidagi huquqiy siyosat mohiyatini tushunib erishga ko'maklashishdan iborat.

"Ijtimoiy taminiot huquqi" fanining vazifasi – O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va uning asosida qabul qilingan qonunlarni, ijtimoiy ta'minot huquqining tushunchasi va tizimi; ijtimoiy ta'minot huquqining manbalari; ijtimoiy ta'minot huquqining manbalari; Mehnat staji, yoshga doir pensiyalar; Pensiyalarni tayinlash, hisoblash, qayta hisoblash va to'lash tartibini singdirishdir.

2. "Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi", "Jahon-siyosiy mafkuraviy ta'limotlar tarixi" va "Ijtimoiy ta'minot huquqi" fanlari bo'yicha o'tkaziladigan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma ishlarni

BAHOLASH MEZONI

"Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi", "Jahon-siyosiy mafkuraviy ta'limotlar tarixi" va "Ijtimoiy ta'minot huquqi" ixtisoslik fanlaridan bakalavrlar yo'nalishlariga yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma usulda o'tkaziladi. Har bir variant 4 savoldan iborat. Variantdagi 4 ta savolning har biridan olish mumkin bo'lgan maksimal ball 25 ga teng bo'lib, jami 100 ball to'plash mumkin.

Har bir savolga javob to'g'ri va to'liq yoritilisa, pedagogika nazariyasi va tarixi, umumiy psixologiyaga doir zamonaviy nazariyalarni bilishi, mustaqil, aniq fikrlar asosida muammolarga ijodiy yondashgan holda yoritilisa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan bo'lsa, o'zlashtirish kursatkichi 21,5-25 ball oralig'ida baholanadi.

Savolga to'g'ri javob yozilisa, ilmiy-amaliy jihatdan asosli mantiqli yoritilgan bo'lsa, biroq bugungi ta'lim va tarbiya jarayoni yangilanishlar amaliyoti bilan bog'lashda ayrim noaniqliklarga yo'l quyilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 21-18 ball oralig'ida baholanadi.

Savolga asosan to'g'ri javob yozilisa, biroq quyilgan masalaning mohiyati, mazmuni, natijalari yuzaki yoritilisa, fikr-mushohada bayonida tarqoqlik kuzatilisa, uzlashtirish kursatkichi 17,5-14 ball oralig'ida baholanadi.

Savolga javoblar noto'g'ri yozilisa, o'quv adabiyotidan so'zma-so'z ko'chirilgan bo'lsa yoki savollarga, umuman, javob yozilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-13,5 ball oralig'ida baholanadi.

3. ASOSIY NAZARIY QISM.

Kirish

5111600 – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi oliy ta'limning o'quv reja va fan dasturi asosida amalga oshiriladi. Fan dasturlarining nazariy va amaliy mashg'ulotlarini to'liq o'zlashtirgan, yakuniy davlat attestatsiyasidan muvaffaqiyatli o'tgan shaxsga «bakalavr» malaka (darajasi) hamda oliy ma'lumot to'g'risidagi davlat namunasidagi rasmiy hujjat(lar) beriladi. Bakalavr yakuniy davlat attestatsiyasi doirasida o'quv rejadagi "3. Ixtisoslik fanlari" dan yozma ish topshirishi nazarda tutilgan.

3.01. "MA'NAVIY-MA'RIFIY ISHLARNI TASHKIL ETISH METODIKASI"

FANI DASTURINING ASOSIY NAZARIY QISMI

"Ma'naviy-ma'rifiy ishlarini tashkil etish metodikasi" fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.

Fanni o'qitishning o'z oldiga qo'ygan maqsad va vazifalari. Inson shaxsining takomillashuvi. Ajdodlar namunasi. Respublikamizdagi ma'naviy-ma'rifiy islohotlar. Milliy va umuminsoniy qadriyatlarini o'rganish va e'zozlash. Buyuk bobolarimiz nomlarining tiklanishi. Alisher Navoiy, Amir Temur, Ahmad Yassaviy, So'fi Ollayor va boshqalar. Sho'ro davri qatog'onlari qurbonlari nomlarining tiklanishi.

Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya, jamiyat va yoshlar.

O'tish davri qiyinchiliklari. Moddiy boylikka intilish, ma'naviy boylikka e'tiborsizlik. Yoshlarning chet elga chiqishi. O'tish davri vazifalari. Ma'naviy-ahloqiy muhimni sog'lomlashtirish. Ta'lim tarbiyaning uzluksizligi.

Uzluksiz ta'lim tizimini insonparvarlashtirishda ma'naviy-ma'rifiy ishlarining roli.

Ta'limning insonparvarlashuvi, huquqiy demokratik davlat qurish jarayoni va kadrlar tarbiyasi. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimov asarlarida ushbu masalaga e'tibor. Uzluksiz ta'lim tizimini insonparvarlashtirishning asosiy maqsadi tamoyillari. Ma'naviy-ruhiy, badiiy-estetik tarbiyaga e'tibor.

Ma'naviy-ma'rifiy islohotlar davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi.

Mustaqillikdan so'ng ma'naviy-ma'rifiy islohotlar bo'yicha yangi davrning boshlanishi. Milliy davlatchilik poydevorini yaratish. Davlat islohotlarning bosh tashabbuskori. Istiqbol tufayli odamlar ongi va dunyoqarashida yangilanishning boshlanishi.

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashining tashkil etilishi va faoliyati.

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat jamoatchilik kengashining tashkil etilishi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublika Ma'naviyat va ma'rifat" kengashini vo'rlab-quvvatlash to'g'risidagi Farmoni va undan kelib chiqadigan

№ ball	Umumiy ball	Baho	Bakalavr talabasining bilim darajasi	Ballar taqsimoti
1	21,5-25	A'lo (90-100)	Qo'yilgan savollar mazmunan aniq yoritilib, siyosiy islohotlar va jarayonlarning mazmun-moxiyati to'liq ochib berilgan. O'zbekistonda ta'lim va tarbiya sohasidagi islohotlar tahlili va ularning amaliy samaralari, natijalari va hayotga tabiiq etilishi bo'yicha mustaqil, ijodiy fikr mavjudligi. Javoblarda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan va umumiy xulosalar qilingan. Imlo va stilistik xatolarga yo'l quyilmagan.	8-8,5 7-7,5 5-6,5 1,5-2,5
2	18-21	Yaxshi (70-89)	Javob to'g'ri yozilgan, unda siyosiy bilimlar asosi yoritilgan, ammo sana va sonlarda chalkashliklarga yo'l quyilgan. Javobda talabaning mustaqil mushohada yuritish qobiliyati seziladi. Ijodiy yondashuv mavjud. Talaba muammoni tahlil qilish qobiliyati ega.	6-7 5,5-6 3,5-4 3-4
3	14-17,5	Qoniqarli (60-69)	Savolga javobda masalaning mohiyatini tushunilgan, ammo mazmun va natijalar yuzaki yoritilgan. Fikrlar bayonida tarqoqlik kuzatiladi. Javoblarda mantiqiylik tamoyili buzilgan. Tasavvurga ega, lekin tahlil etarli emas.	5-6 4-4,5 3-4 2-3
4	0-13,5	Qoniqarsiz (0-59)	Savol buyicha aniq tasavvurga ega emas. Umuman javob yozilmagan. Noto'g'ri javob va ma'lumot berilgan, so'zma-so'z ko'chirilgan.	0-13,5

vazifalar. Huquqiy va me'yoriy hujjatlar tahlili. Ma'naviyat va ma'rifat xonalari va ularni tashkil etish. Umuxalq bayramlari va ularni nishonlash.

Hozirgi bosqichda ma'naviy-ma'rifiy ishlar va unga qo'yilayotgan talablar.

Hozirgi bosqichda ma'naviy-ma'rifiy ishlarining ahvoli va unga qo'yilayotgan talablar. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Milliy g'oya targ'iboti va ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish to'g'risida"gi qarori va undan kelib chiqadigan vazifalar.

Ma'naviy-ma'rifiy ishlarini tashkil etish metodikasi.

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar rejasini ishlab chiqish. Mustaqillik darslari. Mustaqillik kunini nishonlash. O'qituvchi va murabbiylar kuni. Vataniy himoyachilari kuni. Bayramlar. Navro'z. Vataniy tuzg'usi. O'quvchi-talabalarda mustaqillik tafakkuri va huquqiy madaniyatni shakllantirish.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

RAHBARIY ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T. "O'zbekiston", 2021 yil.
2. I.A.Karimov. Yuksak ma'naviyat – engilmas kuch. T. 2008 yil.
3. SH.M.Mirziyoyev "Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz." / – Toshkent: O'zbekiston, 2017
4. SH.M.Mirziyoyev. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi 2018 yil 28 dekabr.
5. SH.M.Mirziyoyev. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi 2020 yil 24 yanvar.
6. SHavkat Mirziyoyev. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. T., "O'zbekiston", 2018.
7. SH.M.Mirziyoyev. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T., "O'zbekiston", 2018
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shima majlisidagi nutq / Toshkent: «O'zbekiston», 2016.
9. SH.M.Mirziyoyev Tanqidli tahlil, qat'iy tartib-intilom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Ma'mlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017 yil 14 yanvar. – Toshkent: «O'zbekiston», 2017.

ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. Imomnazarov M. Milliy ma'naviyatimiz asoslari. T.: O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati, 2006.

2. Ma'naviyat yulduzlari. -T.: A.Qodiriy nomidagi xalq merosi, 2001.
3. Otamurotov S., Ramatov J., Xusanov S. Ma'naviyat asoslari. O'quv qo'llanma. -T.: A.Qodiriy nomidagi xalq merosi, 2002.
4. Umarov E., Abdullayev M. Ma'naviyat asoslari. O'quv qo'llanma. -T.: SHarq, 2005.
5. Musulmonova O. Ma'naviy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi. T. 1996 yil.
6. Ortiqov N. Ma'naviyat: milliy va umminsoniy qadriyatlar. T. "O'zbekiston", 1997 y.
7. Kaykovus. Qobusnoma. T. "O'qituvchi", 1986 yil.
8. Ma'naviyat - mas'ullik. T. 1996 yil.
9. Ochilov S. Mustaqillik ma'naviyati va tarbiya asoslari. T. 1997 yil.
10. Soifiazov I. Bozorqitqisodiyotivashaxskamoloti. T. 1996 yil.
11. Sultonmurod O. Naqshband va Navoiy. T. "O'qituvchi", 1996 yil.
12. Tulenov Sh. Qadriyatlar falsafasi. T. "O'qituvchi", 1998 yil.
13. Tulenov Sh., G'ofurov Z. Mustaqillik va milliy tiklanish. T. 1995 yil.
14. Usmonov M. Donishmandlar o'qib – axloq haqida. T. "Fan", 1996 yil.
15. Usmonov M. Yaxshi fazilat – insonga ziyarat. T. "O'zbekiston", 1992 yil.
16. Farobiy. Fozil odamlar shahri. T. 1991 yil.
17. Xayrullayev M. Uyg'onish davri va sharq mutafakkirlari. T. "O'zbekiston", 1991 yil.
18. Yusuf Xos Xojib. Qutadg'u bilig. T. 1990 yil.
19. Yusupov E. Inson kamolotining ma'naviy asoslari. T. "Universitet", 1998 yil.
20. O'zbekiston: qaramlik va mustaqillik yillarida. T. "O'qituvchi", 1996 yil.
21. Erkeyev. Ma'naviyat – millat nishoni. T. "Ma'naviyat", 1997 yil.
22. J. Rumiy. Ma'naviy masnaviy. T. "Ma'naviyat", 1999 yil.
23. Hasanov A.H. Milliy ma'naviyat va barkamol avlod tarbiyasi. Buxoro, 1999 yil.
24. G'afurov T. SHarq javohirlari. T. "Ma'naviyat", 2000 yil.
25. Ergashev K. Yoshlarning ma'naviy tarbiyasi. T. 1999 yil.
26. Bobomurodov A. Islom odobi va madaniyati. T. "Cho'ipon", 1995 yil.
27. Temur tuzuklari. T. 1991 yil.
28. N.Kubro. T. 1995 yil.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

1. Abbosxujayev O. Mustakillik nega muqaddas. -T.: O'zbekiston, 2004.
2. Abu Abdulloh Muxammad ibn Ismoil al-Buxoriy. Hadis. 1-4 jildlar. -T.: Qonushlar Bosh tahririyati, 1997.
3. Abilov U. Milliy g'oya va ma'naviy omillar. -T.: 1999.
4. Avesto: Yashit kitob. -T.: SHarq, 2001. -128 b.
5. Aytmatov Ch., SHoxonov M. Cho'iqida qolgan o'vchining oxi-zori. T.: SHarq, 1998.
6. Alisher Navoiy. Mukammal asarlar to'plami 20 tomlik. -T.: A.Navoiy nomidagi Til va adabiyot instituti, 1997-2003 y.y.
7. Ashurov A. "Avesto"dan meros marosimlar. -T.: A.Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 2001.
8. Begmatov A. Ma'naviyat falsafasi. -T.: SHarq, 2000.
9. Bekmurodov M. O'zbek mentaliteti. -T.: "Yangi asr avlodi", 2004.
10. Beruniy. Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar // Tanlangan asarlar 1-tom. -T. Fan, 1968.

11. Boliyev A. Rahbar ma'naviyati. - T.: Ma'naviyat, 2002.
12. Goyibnazarov Sh. Ommaviy madaniyat. - T.: O'zbekiston, 2012.
13. Goybov N. Amir Temur davri ma'naviyati. - T.: Adabiyot va san'at, 2001.
14. Gurniliev H. Qadimgi turklar. - T.: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi "Fan", 2007.
15. Jabborov I. O'zbeklar: turmush tarzi va madaniyati. - T.: O'qituvchi, 2003.
16. Jaloliddin Rumiy. Masnaviyi ma'naviy. - T.: 2004.
17. Jurayev M., Narzikulova M. Mif, folklor va adabiyot. - T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2006.
18. Ziyov X. Istiqlol-ma'naviyat negizi. - T.: Ma'naviyat, 1999.
19. Ibrohim A. Millat ovozi. - T.: Sharq, 2002.
20. Ibrohimov A., Sultonov X., Jurayev N. Vatan tuyg'usi. - T.: O'zbekiston, 1996.
21. Imomnazarov M. Milliy ma'naviyatimiz nazariyasiga chizgilar. - T.: Sharq, 1998.

Elektron ta'lim resurslari:

- www.tdpu.uz
 www.pedagog.uz
 www.ziyouet.uz
 www.Edu.uz
 www.chilipsy.ru
 www.flogiston.ru
 www.psychology.uz
 www.psychology.net.ru
 www.pscatalog.ru

3.07. "JAHON-SIYOSIY MAFKURAVIY TA'LIMOTLAR TARIXI"

FANI DASTURINING ASOSIY NAZARIY QISMI

"Jahon - siyosiy mafkuraviy ta'limotlar tarixi" fanining predmeti, maqsad va vazifalari.

"Jahon - siyosiy mafkuraviy ta'limotlar tarixi" fanining tadqiqot ob'yekti va predmeti. Faning o'ziga xos xususiyati, tadqiqot usullari va nazariy-metodologik masalalari. Qadimgi Sharq-insoniyat sivilizatsiyasining beshigi. Dastlabki davlatlar, siyosiy-huquqiy qarashlar va ilk mafkuralarning Sharqda vujudga kelishining ob'yektiv sabablari. Diniy-mifologik dunyoqarash asosida siyosiy mafkuralar shakllanishi. Shumer va Akkada siyosiy fikr, hukmron mafkura xususiyatlari. Xammurabi qonunlari - Bobil mafkurasining huquqiy manbai. Qadimgi Misr davlatchiligining g'oyaviy asoslari va mafkuraviy negzatlari.

Qadimgi va o'rta asrlarda Janubiy va Sharqiy Osiyo mamlakatarida mafkuraviy yo'nalishlar va oqimlar.

Hind jamiyati, siyosiy fikr va rasmiy ideologiyalar mazmunini belgilashdagi ahamiyati. Braxmanizm mohiyati. Upanishadlarda braxmanizm ideologiyasi rivojlanirishi. "Manu qonunlari"ning ideologik funksiyasi. Buddaviylikning

braxmanizmga munosabati. Qadimgi Xitoyda g'oyaviy-siyosiy qarashlar, davlat mafkurasining xususiyatlari. Konfusizmning paternalistik xarakteri. Daoizmning ijtimoiy-siyosiy mohiyati. Mo-Szi sotsial ideali. Legislar mafkurasini, undagi oqimlar. Hindistonda IV-VI asrlarda feodalizm mafkurasini. Kastachilik tartiblari. Xan sulolasida konfusiyachilik mafkurasini. Dao sektalari mistikasi, buddaviylik ravnaqi. Neokonfusizmning hukmron mafkuraga aylanishi.

Qadimgi Gretsiyada siyosiy mafkuralar. Ellinizm davri mafkurasini.

Ilk yunon davlatlari va antik davr siyosiy mafkuralari tarixidagi davriylik. Polis-davlatchilik sistemasining g'oyaviy asoslari, quldorlikdemokratiyasi mafkurasini. Gomer va Geosiod asarlarida siyosiy masalalar. "Yetti domshand". Solon islohotlari, Afina demokratiyasi. "Pifogorchiar ittifoqi" doktrinasi. Geraklitning siyosiy qarashlari. Quldorlik demokratiyasi rivojlangan va inqirozga uchragan davr mafkurasini. Demokritning siyosiy qarashlari. Sofistlar ta'limoti. Siyosiy mafkuralar rivojida Platon va Aristotel ta'limotining ahamiyati. Yunon polis-davlatlari, quldorlik demokratiyasining inqirozi va uning mafkuralardagi inikosi. Ellinizm davri ideologiyasi g'oyalari, kosmopolitizm, apolitizm, demokratik qadriyatning qadrsizlanishi, monarxistik qarashlar kuchayishi. Epikurcilikda ijtimoiy shartnoma, qonuniylik mavzulari o'zgaruvchan adolat konsepsiyasi. Stoizmning mafkuraviy funksiyasi. Polibiy ta'limoti va uning Rim siyosiy-huquqiy mafkuralari rivojiga ta'sirini yoritish.

Qadimgi Rim ideologiyasi. Xristian ideologiyasining vujudga kelishi.

Rim huquqi-Qadimgi Rim ideologiyasining huquqiy manbai. Patristsiyalar va pleybeylar, qullar va quldorlar, optinmatlar va populyalar, boylar va kambag'allar manfaatlarining mafkuralarda ifodalinishi. Aka-uka Graxlar siyosiy g'oyalari. L.Karquldorlik demokratiyasi ideologiyasi. Rim stoiklari va yuristlarining siyosiy g'oyalari. Qadimgi Rim mafkuralarining insoniyat tarixida tutgan o'imi va roli tushuntirib berish.

Yaqin va O'rta Sharq mamlakatarida diniy-siyosiy mafkuralar. Islom mafkurasini

va arab-musulmon siyosiy fikri.

Talaba yoshlarga Yaqin va O'rta Sharqda quldorlik davlatlari va feodal munosabatlari. Eronda zarudshiylikning hukmron mafkuraga aylanishi, Zardushiylikda ijtimoiy-siyosiy muammolar. Moniy ta'limotining ijtimoiy mohiyati. Mazdakiyalar mafkurasini. Vizantiyada xristian dinining hukmron mafkuraga aylanishi. Imperiya doktrinasi, vizantizm xususiyatlari. Islomda insonparvarlik g'oyalari, gumanistik qadriyatlar va demokratik unsurlar. Qur'oni karim va Hadislarda hokimiyat masalalari. Tasavvufning mafkuraviy funksiyasi. Nizom ul-mulkning "Siyosatnoma" asarining g'oyaviy-siyosiy mazmuni. Ispaniya va Mag'ribda siyosiy fikr. Ibn Turfayl roman-utopiyasida siyosiy masalalar. Ibn Rusid qarashlari. Ibn Xaldun gumanizmi masalalarini yoritib berish.

O'rta asrlarda G'arbiy Yevropada mafkuraviy jarayonlar.

O'rta asrlarda G'arbiy Yevropada ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy-ma'naviy hayot. Papa hokimiyati va sxolastika hukmronligi. "Erkinlikning buyuk xartiyasi", uning

ta'limotining katolik cherkovi uchun mafkuraviy ahamiyati. U Okkam siyosiy qarashlari, uning papachilikka munosabati. Per Abelyamning cherkov ideologiyasi, ortodoksial sxolastika munosabati. Yeretiklar mafkurasi. Rennessans ideologiyasining mazmun-mohiyati. D.Algeri gumanistik dunyoqarashi. F.Petarkaning Rim respublikasiga munosabati. Pliko Della Mirandola gumanizmi. Byurgerlar ideologiyasi, uning asosiy xususiyatlari. Paduyalik Marsiliy siyosiy qarashlari

Reformatsiya va undan keyingi davrlarda Yevropa ideologiyasi, undagi yo'nalishlar va oqimlar. XVI-XVII asrlarda ilk utopik sotsializm.

“Reformatsiya davri” tushunchasi. Reformatsiya markazlari. Rim katolik cherkovi mafkurasining inqirozi. Protestantizm mafkurasi. M.Lyuter diniy islohatchiligi. T.Myunser g'oyalari. Kalvinizmida diniy va dunyoviy hokimiyat, vijdon, e'tiqod ekinligi masalasi. Lyuteranchilik va kalvinizmning kapitalizm ideologiyasida tutgan o'rnini. Markazlashgan davlatchilik mafkurasi, uning nazariyotchilari. N.Makiavelli g'oyalari. J.Boden davlat va suverenitet haqida. Sotsialist-mutafakkirlarning xususiy mulkchilik, feodal tabaqachilikka munosabati. Mulk umumiyligi, odamlarning moddiy tengligi va “odil davlat” g'oyalari. T.Mor sotsial upotizmi. “Utopiya” asarining g'oyaviy- siyosiy mazmuni. T.Kompanellaning “Quyosh shahri” asarida ideal davlat tuzilishi.

XVIII asrda Fransiyada ma'rifatarvachilik ideologiyasi. Buyuk fransuz inqilobi g'oyalari va undan keying davrlarda siyosiy mafkuralar. O'rta asrlarda G'arbiy Yevropada mafkuraviy jarayonlar.

Ma'rifatarvachilik va uning vujudga kelishidagi mafkuraviy omillar. Sharl Lui Monteskyuning siyosiy - huquqiy qarashlari. Jan Jak Russo, Volter va boshqalarning mafkuraviy ta'limotlari. G'arbiy Yevropada ma'naviy- madaniy o'zgarishlar va Rennessans markazlari. Italyan gumanizmi ideologlari. D.Algeri gumanistik dunyoqarashi. F.Petarkaning Rim respublikasiga munosabati. Pliko Della Mirandola gumanizmi. Byurgerlar ideologiyasi, uning asosiy xususiyatlari. Paduyalik Marsiliy siyosiy qarashlarini talabalarga tushuntirib berish.

XVIII-XIX asrlarda G'arbiy Yevropa va Rossiyadagi mafkuraviy yo'nalishlar va oqimlar. Hozirgi davrdagi siyosiy mafkuralar va klassik mafkuralar evolyutsiyasi

Mafkuraviy sohada liberalizm mavqei, Fransuz liberalizmi. V.Konstan nazariyasi. A.Tokvil konsepsiyasi. Ingliz liberalizmi. I.Bentam utilitarizmi. J.S.Mill g'oyalari. Germaniyada liberal mafkuralar. V.Fon Gumbold konsepsiyasi. L.Sheyen doktrinasi. Sotsializm ideologlari. O.Konl sotsiokratiyasi. Dvouganlar monopxiyasi, imperiya mafkurasining shakllanishi. Vujuziyada ma'naviyatning mafkuraviy sohada ifodalinishi. Rus ma'rifatarvachilik ideologiyasi. XX asrdagi siyosiy mafkuralar tipologiyasi. Liberalizmga kosmopolitizm individualizm, gumanizm g'oyalari, ideallari. Konservativizmning asosiy aqidalari va ko'inishlari. Traditsional-konservatorlar va liberal konservatorlar mafkurasi. Neoliberalizm va neokonservativizm. Ummiminsoniy g'oyalar, qadriyatlar va tamoyillar amaliyotida xalqaro tashkilotlar, davlatlarga ittifoqning roli haqida ma'lumot berish.

FOYDALANILADIGAN ADAVIYOTLAR RO'YXATI KANBARIV ADAVIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 592 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faolyatimizga berilgan eng oliy bahodir. – Toshkent: O'zbekiston, 2018. – 508 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yotlug' va kelajagi farovon bo'ladi. – Toshkent: O'zbekiston, 2019. – 400 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. – Toshkent: O'zbekiston, 2020. – 456 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent: Tasvir, 2020. – 80 b.

DARSLIK VA O'QUV QO'LLANMALAR:

1. Shodiyev J. Siyosiy-huquqiy ta'limotlar tarixi. O'quv-uslubiy qo'llanma. – T., TDYUJ nashriyoti, 2006
2. Muxidinova F.A. Siyosiy va huquqiy ta'limotlari tarixi. O'quv qo'llanma – T.: TDYUJ, 2007
3. Muhiddinova F. O'zbekistonda siyosiy va huquqiy ta'limotlar tarixi. – T. TDYUJ, 2006
4. Odilqor'iyev N., Azizov N., Madritimov X. Davlat va huquq tarixi: iiv oliy ta'lim muassasalari uchun darslik. – T., O'zbekiston respublikasi PV Akademiyasi, 2012
5. Saidov A.X., Toshqulov J.U. O'zbekiston davlati va huquqi tarixi. – T.: PV Akademiyasi, 1996
6. Voboyev N., G'afurov Z. O'zbekistonda siyosiy va ma'naviy-ma'rifiy ta'limotlar taraqqiyoti. – T., 2001
7. Istoriya politicheskix i pravovyx znaniy . Pod obshniy redaktsiyei Neresseyantsa V.S.- Moskva, izd. “Norma-Infra”, 1999
8. Борисов Л. П. очерки истории политических учений. М., 1997

QO'SHIMCHA ADAVIYOTLAR:

1. Аль - Фараби. Историко-философские трактаты. Алма-Ата: Наука, 1975
2. Всемирная история // учебник для ВУЗ // -под общей редак. академника Г.Б Поляка - Москва, изд. «Юнити», 2000
3. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры. М., 1998
4. Гоббс Т. Соч. Т. 2. М., 1991
5. Мартышин О. В. История политических учений. Выпуск И. М. 1996
6. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. М., 1992
7. Локк Ж. Соч. 3. М., 1991
8. Монтанов I. Амт Темплинг О'рта Осиyода tutgan o'rnini va roli. – T., Fan, 1968
9. Макиавелли Н. Государь. Рассуждения о первой декаде Тита Ливия. О. военном искусстве. М., 1996
10. Мечников Л. И. Великие исторический реки и цивилизация. М., 1994

11. Muhiddinova F. Farobiyning huquqiy qarashlari.- Toshkent, "Adolar", 2000
12. Sulaymonova F. Sharq va G'arb.- T., "O'zbekiston", 1997.

ELEKTRON TA'LIM RESURSLARI:

1. www.ziyounet.uz
2. www.lex.uz
3. www.norma.uz
4. www.gov.uz
5. www.press-service.uz

3.09. "IJTIMOIY TA'MINOT HUQUQI" FANI DASTURINING ASOSIY NAZARIY QISMI

Ijtimoiy ta'minot huquqining tushunchasi va tizimi. Ijtimoiy ta'minot huquqining tamoyillari.

Ijtimoiy ta'minot tizimining vujudga kelishi va rivojlanish tarixi. O'zbekiston Respublikasida ijtimoiy ta'minotning tarqiqiy etish bosqichlari. Ijtimoiy ta'minot huquqining tushunchasi va predmeti. Ijtimoiy ta'minot huquqining asosiy tamoyillari va vazifalari.

Ijtimoiy ta'minot sohasidagi huquqiy munosabatlar.

Ijtimoiy ta'minot huquqida huquqiy munosabatlarning vujudga kelishi. Ijtimoiy ta'minot sohasidagi huquqiy munosabatlarning turlari. Ijtimoiy ta'minot sohasidagi huquqiy munosabatlarning mazmuni obyektlari va subyektlari. Ijtimoiy ta'minotga oid huquqiy munosabatlarning yuzaga kelish asoslari.

Ijtimoiy ta'minot huquqining manbalari.

Ijtimoiy ta'minot huquqining manbalari tushunchasi va o'ziga xos jihatlari. Ijtimoiy ta'minot huquqi manbali va ularning ahamiyati. Qonunosti hujjatlari Ijtimoiy ta'minot huquqining manbai sifatida. Ijtimoiy ta'minot huquqining manbalari sanaluvchi normativ huquqiy hujjatlarni vaqt, fazo va shaxslar o'rtasida amal qilishi.

Mehnat staji.

Ijtimoiy ta'minot huquqi sohasida mehnat stajining tushunchasi turlari va ahamiyati. Mehnat stajini hisoblash va tasdiqlash tartibi. Uzoq yil xizmat davri va uni hisobga olishning xususiyatlari.

Yoshga doir pensiyalar.

Yoshga doir pensiyalarning tushunchasi va turlari. Fugorolarning pensiya ta'minoti tizimida yoshga doir pensiyalarning tutgan o'rni. Yoshga doir pensiyani tayinlash tartibi. Imtiyozli shartlar asosida yoshga doir pensiyalar. To'liqsiz mehnat staji bilan yoshga doir pensiyalar.

Nogironlik pensiyalari.

Nogironlik pensiyalari tushunchasi va turlari. Nogironlik pensiyalarning pensiya ta'minotida tutgan o'rni. Nogironlikni belgilash tartibi. Nogironlik guruhlari va nogironlik sabablari. Nogironlik pensiyasi tayinlash asoslari va shartlari.

Boquvchisini yo'qotganlik pensiyasi.

Boquvchisini yo'qotganlik pensiyasining tushunchasi va turlari. Boquvchisini yo'qotganlik pensiyasini tayinlashning umumiy asoslari. Boquvchisini yo'qotganlik pensiyasini olishga bo'lgan huquqlarning yuzaga kelish shartlari.

Pensiyalarni tayinlash, hisoblash, qayta hisoblash va to'lash tartibi.

Pensiyalarni tayinlash tartibining umumiy tavsifi. Pensiyalarni hisoblab chiqish. Pensiya tayinlash uchun zarur bo'lgan hujjatlar. Pensiyalarni to'lash. Harbiy xizmatchilarga pensiya tayinlash va to'lash.

FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

RAHBARIY ADABIYOTLAR:

1. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi / SH.M. Mirziyoyev.-Toshkent : O'zbekiston, 2017. - 56 b.
2. Tangqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga bag'ishlangan iqtisodiy rivojlantirishning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza. 2017 yil 14 yanvar / SH.M. Mirziyoyev.- Toshkent : O'zbekiston, 2017. - 104 b.
3. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr / SH.M. Mirziyoyev.- Toshkent.: "O'zbekiston", 2017. - 48 b.
4. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Mazkur kitobdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning 2016 yil 1 noyabrdan 24 noyabrga qadar Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilari vakillari bilan o'kazilgan saylovoldi uchrashuvlarida so'zlagan nutqlari / SH.M. Mirziyoyev. - Toshkent.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.
5. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz / SH.M. Mirziyoyev.- Toshkent.: O'zbekiston, 2017. - 592 b.
6. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi / SH.M. Mirziyoyev.- Toshkent : O'zbekiston, 2019.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasidagi nutqi. AQSH, 19 sentyabr 2017 yil. "Xalq so'zi" gazetasining 2017 yil 20 sentyabr № 189 (6883)-soni.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomasi. T., 2017 yil 22 dekabr. "Xalq so'zi" gazetasi 2017 yil 23 dekabr № 258 (6952)-soni.
9. Mirziyoyev SH.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi. 2018 yil 28 dekabr. "Xalq so'zi" gazetasi 2018 yil 29 dekabr soni.
10. Mirziyoyev SH.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi. 2020 yil 24 yanvar. "Xalq so'zi" gazetasi 2020 yil 25 yanvar soni.
11. Mirziyoyev SH.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasi. 2020 yil 29 dekabr. "Xalq so'zi" gazetasi 2020 yil 30 dekabr soni.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 75-sessiyasidagi nutqi. AQSH, 23 sentyabr 2020 yil. "Xalq so'zi" gazetasi 2020 yil 24 sentyabr soni.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning Shanxay hamkorlik tashkiloti yig'ilishdagi nutqi. "Xalq so'zi" gazetasi 2020 yil 10 noyabr soni.

ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. Tursunov Y. Mehnat huquqi. Darslik. -T.: Moliya. 2002. 279 b.
2. Usmanova M.A., Tursunov Y. Mehnat huquqi. Darslik. -T.: TDYUL, 2006 y.
3. Usmanova M., Tursunov YU. Mehnat shartnomasi. O'quv qo'llanma. -T.: TDYUL, 2007.
4. Tursunov Y. Mehnat huquqi. Darslik. T.: "Moliya", 2002. 279 b.
5. Usmanova M.A., Tursunov YU. Mehnat huquqi. Darslik. T.: "Ilm Ziyos", 2012.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

1. Tursunov Y. Trudovoye pravo Respubliki Uzbekistan. -T.: TDYUL, 2005 y.
2. Tursunov YU., O'rinboev D. Inson huquqlari umumijahon Deklaratsiyasi va mehnat qilish huquqining katoftlari. -T.: TDYUL, 2008.
3. Tursunov YU. Xalqaro mehnat huquqi va O'zbekiston Respublikasi mehnat qonunchiligini takomillashtirish muammolari. Monografiya, T., "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2009. 192 b.
4. Tursunov YU., Usmanova M., Raximova YU. "Mehnat huquqi" kasb-hunar kollejlari uchun darslik. -T.: "Ilm-Ziyos", 2009.
5. O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksiga shartlar. -T., TDYUL, 2008.
6. Gasanov M.YU., Sokolov E.A. O'zbekiston Respublikasida mehnat shartnomalari (kontrakt). -T.: "O'qituvchi", 1-2 tomlar. 1996 y. 528 b.
7. Gasanov M.YU., Sokolov E.A. O'zbekistonning yangi mehnat qonunchiligi. Mehnat shartnomasi (kontrakt). -T.: "O'qituvchi, 1999. 512 b.
8. Yegorov V.I., Xaritonova YU.V. Trudovoy dogovor. -M., 2007.
9. Kiselyov I.Y.A. Trudovoye pravo Rossii i zarubejngx stran. Mejdunarodneme normng truda. - M.: Ekomo, 2005.

10. Trudovoye pravo Rossii / Pod red. YU, P. Orlovskogo i A.F. Nurtdimovoy. - M.: MSFER, 2004.
11. Molodtsov M.V., Golovina S.YU. Trudovoye pravo Rossii. Uchebnik dlya vuzov. - M.: Norma, 2003. s. 136.
12. Tursunov Y. Trudovoye pravo Respubliki Uzbekistan. T.: TDYUL, 2005 y.
13. Tursunov YU., O'rinboev D. Inson huquqlari umumijahon Deklaratsiyasi va mehnat qilish huquqining katoftlari. T., TDYUL, 2008.
14. Tursunov I., Usmanova M.A. Ijtimoiy ta'minot huquqi. O'quv qo'llanma. - T.: TDYUL, 2004.
15. Tursunov Y. O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksiga shartlar. (Ilmiy amaliy, moddalar bo'yicha shartlar). T.: "Adolat", 2016 y. - 960-bet.
16. Ismoilov SH.A., Dehqonov SH.X. Xodimlarning mehnat sohasidagi iqtisodiy huquqlari. Risola. -T.: TDYUL, 2008. 124 b.

NORMATIV-HUQUQIY HUJJATLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. - T.: O'zbekiston, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasining Mehnat Kodeksi, 2018 yil.
3. O'zbekiston Respublikasining "Fuqarolarning sog'lig'ini saqlash to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekistonning yangi qonunlari. № 14. T., Adolat, 1996.
4. O'zbekiston Respublikasining "Aholini ish bilan ta'minlash to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekistonning yangi qonunlari. № 9. T., Adolat, 1998.
5. O'zbekiston Respublikasining "Xotin-qizlarga beriladigan qo'shimcha imtiyozlar to'g'risida"gi Qonuni. "O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Axborotnomasi" 1999 y., N 5, 112-modd.
6. O'zbekiston Respublikasining "Mehnatni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonuni, 2003 yil.
7. O'zbekiston Respublikasining "Mehnat intizomi to'g'risida"gi Qonuni, 2006 y.
8. O'zbekiston Respublikasining "Mehnat shartnomasi to'g'risida"gi Qonuni, 2008 yil.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // Xalq so'zi, 2017, 8 fevral.
10. O'zbekiston Respublikasining 2017 yil 3 yanvardagi "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonuni. /O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, № 1, 2017.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 3 fevraldagi "Mahalla institutini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni. // O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, № 6, 2017.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 8 sentyabrda "O'zbekiston Respublikasida ma'muriy islohotlar konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5185-sonli Farmoni.
13. "Mamlakatni demokratik yangilash jarayonida fuqarolik jamiyati institutlarning rolini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5430-son Farmoni. -T.: 2018 yil 4 may.

14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi PQ-3775-son Qarori // Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 06.06.2018 y., 07/18/3775/1313-son.

ELEKTRON TA'LIM RESURSLARI

1. www.gov.uz
2. www.president.uz
3. www.ziyouct.uz
4. www.natlib.uz
5. www.lex.uz
6. www.muu.uz
7. www.philosophy.ru

5111600 – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi

SAVOLLARI

3.01. "Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi" fani bo'yicha:

1. "Averroizm" ta'limotining ma'naviy asoslarini izohlang
2. Ibn Xaldun qarashlarida ma'naviyat masalalarini sharhlab bering
3. Ibn Rushidning ma'naviy-ma'rifiy qarashlarini yoritib bering
4. Mirzo Bedil merosining Markaziy Osiyo xalqlari ma'naviyatiga ta'sirini sharhlang
5. Milliy uyg'onish va ma'rifatchilik harakatining ma'naviy asoslari
6. Ahmad Donishning ma'naviy qarashlarini izohlab bering
7. Jadidchilikning vujudga kelishining asosiy omillari
8. Behbudiy - buyuk dramaturg va ma'rifat sohibi
9. Milliy uyg'onish va yangi ma'rifatchilik harakatining ma'naviy-ma'rifiy jihatlari
10. Jadidchilik harakatining va uning umumxalq ma'naviyatini ko'tarishdagi roli
11. Munavvarqori Abdurashidxonovning ta'lim berishni isloh qilish g'oyalari
12. A. Avloniyning milliy ma'naviyatimizni ko'tarishdagi roli
13. Fitrat ijodida oila ma'naviyat masalalari
14. Chor Rossiyasining O'rta Osiyoda olib borgan mustamlakachilik siyosatida ma'naviyat tanazzuli
15. SHo'rolar davrida ma'naviyatga munosabat va uning salbiy oqibatlari
16. Mustaqillik yillarida ma'naviyat rivojining huquqiy asoslari
17. O'zbek madaniyati YUNESKOning moddiy va nomoddiy madaniyati ro'yxatidagi o'rni
18. Inson olamining ma'naviy va moddiy jihatlari
19. Qadr va qadriyat tushunchasining ma'naviy asoslari

20. Ma'naviyatda qadr muammosi va uning iqtisod va siyosatda akslanishi
21. Qadr tushunchasining siyosatdagi aks etishini izohlab bering
22. Harakatlar strategiyasi doirasida ajdodlarimiz ma'naviy merosiga munosabatning tubdan yangilanishi
23. Harakatlar strategiyasi doirasida diniy qadriyatlarga munosabatning tubdan yangilanishi
24. Harakatlar strategiyasi doirasida amalga oshirilayotgan ma'naviy yangilanishlar
25. Milliy o'zlikni anglash va uning ma'naviy jihatlari
26. Komil inson va uning SHarqona fazilatlari
27. Mamlakatimizda ma'naviy barkamol insonni tarbiyalashning ma'naviy-huquqiy kataloqlari
28. Vatan tuyg'usi va fuqarolik mas'uliyati
29. Vatanga dog' tushirish-uni sotish degan so'z
30. Insonparvarlik - shaxs ma'naviy qiyofasi mezon
31. Millatlararo totuvlikni ta'minlash-yuksak ma'naviyat belgisi
32. Huquqiy savdoxonlik - ma'naviy etuklik mezon (konsepsiya asosida)
33. Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish konsepsiyasining ma'naviy asoslari
34. Huquqiy infantizm – ma'naviyatsizlik belgisi
35. Demokratizaming ma'naviy-ma'rifiy jihatlari izohlab bering
36. Diniy va dunyoviy iymon, ularning ma'naviy jihatlari
37. SHaxs ma'naviyatini shakllantirishda ota-ona mas'uliyati
38. O'zbek oilasining milliy va diniy asoslarini shartlab bering
39. Otilaning fessitologik funksiyasining ma'naviy jihatlari izohlang
40. Adabiyot va san'at - shaxs ma'naviyatini shakllantirish va rivojlantirishning muhim vositasi
41. San'at - shaxs ma'naviyatini shakllantirish va rivojlantirishning muhim vositasi
42. Milliy ma'naviyatimiz an'analarda tabiat va inson uyg'unligi
43. Milliy ma'naviyat va ekologik qadriyatlar uyg'unligi
44. Insonning tabiat oldidagi mas'uliyati.
45. Ekologik muammolarning hal etilishida ma'naviyat omili
46. O'zbek oilasida er kishining milliy va diniy majburiyatlari
47. Ayol – oilaning asosi, uning huquqiy kataloqlari
48. Ota – onaning farzand oldidagi burchi, uning diniy va milliy jihatlari shartlang
49. Sog'lom avlod - jamiyat taraqqiyotining hal qiluvchi omili, uning huquqiy kataloqlari
50. Oila konsepsiyasining ma'naviy-ma'rifiy asoslari
51. Oila burch va mas'uliyatning ijtimoiy va ma'naviy asoslari
52. Jamoatchilik fikrining oltaviy hayot va yoshlar tarbiyasiga ta'siri, uning huquqiy kataloqlari
53. Adolat – yuksak ma'naviyat mezon sifatida
54. Milliy ma'naviyatimizda xalq hokimiyatchiligiga munosabat
55. Bozor iqtisodida adolatning o'rni
56. Bozor va ma'naviyatning uyg'unligi
57. Ma'naviy merosimizda bozor iqtisodiga munosabat
58. Tadbirkorning ma'naviy olamini izohlang
59. Afv-buyuk insonparvarlik namunasi

60. Zamonaviy rahbarning ma'naviy qiyofasi
61. "Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari" konsepsiyasi qabul qilinishining ma'naviy zaruriyati
62. O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida milliy g'oyani rivojlantirish konsepsiyasi
63. Milliy yuksalish g'oyasining asosiy vazifalari va tamoyillari
64. Milliy yuksalish g'oyasining asosiy tushunchalarini sharhlang: Yagona Vatan tuyg'usi, Adolat - qonun ustuvorligida, Xalq roziligi, Jaholarga qarshi ma'rifat, Innovatsion taraqqiyot
65. Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirishning ma'naviy asoslari
66. "Yoshlar - kelajagimiz" Davlat dasturinih ma'naviy-huquqiy asoslarini sharhlang
67. O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasining ma'naviy-ma'rifiy asoslari
68. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarorining mohiyatini sharhlang
69. "Xotin-qizlarni tazyiq va zo'ravonlikdan himoya qilish to'g'risida"gi Qonunning ma'naviy-ma'rifiy asoslari
70. Uzlaksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasining ma'naviy jihatlari
71. Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi qonunning ma'naviy-ma'rifiy jihatlari
72. Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to'g'risidagi qonunning ma'naviy ahamiyatini sharhlang
73. Metsenatlik to'g'risidagi qonunning ma'naviy jihatin yoritib bering
74. Ilim-fan va ilmiy faoliyat to'g'risidagi qonunning ma'naviy ahamiyati
75. O'zbekiston Respublikasida milliy-madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini ma'naviyatimiz rivojida tutgan o'rni
76. Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish konsepsiyasining ma'naviy jihatlari sharhlab bering
77. Xalqaro baxshchilik san'ati festivalining ma'naviyatimizni yuksaltirishdagi roli
78. Xalqaro hunarmandchilik festivalining xalq ma'naviyatini yuksaltirishdagi o'rni
79. "S'Harq taronalari" xalqaro musiqqa festivali-yuksak ma'naviyat mezoni
80. SHavkat Mirziyoyev: O'zbek tili xalqimiz uchun milliy o'zligimiz va mustaqil davlatchilik timsoli, bebaho ma'naviy boylik, buyuk qadriyatdir (21 - oktyabr 2019-yil) nuqtining ma'naviy-ma'rifiy jihatlari sharhlang
81. SHavkat Mirziyoyev: Deputatning qabli, vijdoni uyg'ok bo'lsa, vazirlar ham, hukumat ham uyg'ok bo'ladi (20 yanvar 2020 yil) nuqtining ma'naviy-ma'rifiy jihatlari sharhlang
82. Adiblar xiyoboni - yosh avlodning madaniy-ma'rifiy saviyasini yuksaltirish maskani
83. SHavkat Mirziyoyev: 2020 yil yoshlarga oid davlat siyosatida tub burilish yili bo'ladi (2019 yil 27-dekabr kuni Muhammad al-Xorazmiy nomidagi maktabda yoshlar bilan uchrashuv)
84. O'zbekiston san'at muzeyini rivojlantirishning yangi konsepsiyasining taqdim etilishi
85. SHavkat Mirziyoyev: Islom sivilizatsiyasi markazi asrlar davomida xalqimizga xizmat qiladi
86. Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi-ma'naviyat va ma'rifat markazi

87. Davlatimiz rahbari ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy sohalaridagi ishlarni yangi tizim asosida yo'lga qo'yish bo'yicha 5 ta muhim tashabbusni ilgari surishlarining ahamiyati
88. Prezident yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha 5 ta muhim tashabbusni ilgari surishlarini izohlang
89. Bestta tashabbus bo'yicha dasturlar yoshlar va xotin-qizlar manfaatlarini qamrab olishi
90. SHavkat Mirziyoyev tomonlaridan ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy sohalaridagi ishlarni yangi tizim asosida yo'lga qo'yish bo'yicha ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbusning Birinchi tashabbusini izohlang
91. SHavkat Mirziyoyev tomonlaridan ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy sohalaridagi ishlarni yangi tizim asosida yo'lga qo'yish bo'yicha ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbusning Ikkinchi tashabbusini izohlang
92. SHavkat Mirziyoyev tomonlaridan ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy sohalaridagi ishlarni yangi tizim asosida yo'lga qo'yish bo'yicha ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbusning Uchinchi tashabbusini izohlang
93. SHavkat Mirziyoyev tomonlaridan ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy sohalaridagi ishlarni yangi tizim asosida yo'lga qo'yish bo'yicha ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbusning To'rtinchi tashabbusini izohlang
94. SHavkat Mirziyoyev tomonlaridan ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy sohalaridagi ishlarni yangi tizim asosida yo'lga qo'yish bo'yicha ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbusning Beshinchi tashabbusini izohlang
95. "Xalq davlat organlariga emas, davlat organlari xalqqa xizmat qilishi kerak" degan fikrni ma'naviy jihatlari yoritib bering
96. "Inson manfaatlarini hammasi narsadan ulug'" degan fikrni ma'naviy jihatlari izohlang
97. "Xalq boy bo'lsa, davlat ham boy va qudratli bo'ladi" degan fikrni ma'naviy jihatlari sharhlang
98. "Xalq bizdan rozi bo'lsa, ishimizda unum va baraka bo'ladi" degan fikrni ma'naviy jihatlari yoritib bering
99. "Adolat-qonun ustuvorligida" degan fikrni ma'naviy jihatlari asoslab bering
100. "Ma'naviyat bo'lmagan joyda hech qachon adolat bo'lmaydi!" degan fikrni ma'naviy jihatlari tahlil eting
101. "Insonlarning dardu tashvishlarini o'ylab yashash-odamiylikning eng oliy mezonidir" degan fikrni ma'naviy asoslarini yoriting
102. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning 2020 yil 24 yanvardagi Oliy Majlisga qilgan Murojaatnomalaridagi ma'naviy-ma'rifiy sohadaagi dolzarb masalalar
103. Ma'naviy merosdan foydalanishda chalkashliklarga yo'l qo'ymaslikdeganda nimani tushunasiz?
104. Ma'naviy meros o'z davrining mahsulikanligimibayonning
105. Umuminsoniy qadriyatlardan foydalanishqandaytushunasiz.
106. Huquqiy-demokratik davlat qurish jarayoni va kadrlar tarbiyasi.
107. SHavkat Mirziyoyev asarlarida ma'naviyat masalasiga e'tibor.
108. Uzlaksiz ta'lim tarbiya tizimini insonparvarlashtirishning asosiy maqsad va tamoyillari.
109. Ma'naviy-ruhij, badiiy-estetik tarbiyaga o'rinishda kam e'tibor berilganligi.

110. O'zbekistonning jahonga yuz tutishi.
111. Harakatlarstrategiyasiva bozor munosabatlari talabi.
112. Kadrlar ongi va qalbiga ezigulik g'oyalari singdirish.
113. Ma'naviy-ma'rifiy jarayonlarning mohiyati va asosiy yo'nalishlari.
114. Ma'naviy tarbiya va uning bosqichma-bosqichligi.
115. Ma'naviyatning eng qadimgi asoslari.
116. Ma'naviy-ma'rifiy jarayonlarning tarkibiy tizimlari.
117. Axlodiy qarashlar va axloqiy ta'lim.
118. Diniy qarashlar va diniy ta'lim.
119. Badiiy qarashlar va badiiy ta'lim.
120. Falsafiy qarashlar va falsafiy ta'lim.
121. Huquqiy qarashlar va huquqiy ta'lim.
122. Ilmiy qarashlar va fan.
123. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar rejasini ishlab chiqish.
124. Mustaqillik darslarintashkiloti. Mustaqillik kunini nishonlash.
125. O'qituvchi va murabbiylar kunitashkili etish.
126. Vatan himoyachilari kunitashkili etish.
127. Bayramlar. Navro'z. Vatan tuyg'usi.
128. O'quvchi - talabalarda mustaqillik tafakkuri va huquqiy madaniyatni shakllantirish.
129. O'qishga ongli munosabat va mas'uliyat hissini tarbiyalash.
130. Natosattilik va badiiylik asosida tarbiyalash.
131. Tabiat - arto' muhitidan to'g'ri foydalanish va borliqni avaylab - asrash ruhida tarbiyalash.
132. Oilaviy-maishiy tarbiya.
133. Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish metodikasi fanining predmeti, maqsad va vazifalari.
134. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va uni tashkil etish metodikasi fanining ob'ekti va predmeti.
135. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va uni tashkil etish metodikasi fanining maqsadi va vazifalari.
136. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va uni tashkil etish usullarini o'rganishning zaruriyati va ahamiyati.
137. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va uni tashkil etish metodikasi fanining predmeti, maqsad va vazifalari.
138. Ajdodlar namunasi. Respublikamizdagi ma'naviy-ma'rifiy isloxoqlar.
139. Ma'naviy merosdan foydalanishda chalkashliklarga yo'l qo'ymaslik va ularni o'z davrining mahsuli deb tushunish.
140. Umuminsoniy qadriyatlardan foydalanish.
141. Bozor munosabatlari talabi. Kadrlar ongi va qalbiga ezigulik g'oyalari ni singdirish.
142. Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya, jamiyat va yoshlar.
143. Yoshlarning ongi va qalbiga kiritilgan darajadagi makuraviy immunietni shakllantirishda tarixiy omilning o'rni.
144. Jamiyat va yoshlar.

145. Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya, jamiyat va yoshlar.
146. Ma'naviy-ahloqiy muhitni sog'lomlashtirish. Ta'lim tarbiyaning uzluksizligi.
147. Oila va mahalla rolini oshirish.
148. Ta'lim tarbiyani dunyoviy tasnifda shakllantirish.
149. O'qituvchi-o'quvchi munosabatlarida ustoz-shogirdlikni qaror toptirish.
150. Ta'limni jahon andozida (standart)lari darajasiga chiqarish.
151. Uzlüksiz ta'lim jarayonida ma'naviy-ma'rifiy tarbiya tizimining funksiyalari.
152. Oila, bog'cha, boshlang'ich, umumiy o'rta, o'rta maxsus, kasb-hunar, oliy, aspirantura, malaka oshirish ta'limi, bo'sh vaqtdan unumli foydalanish.
153. Ta'lim tizimini insonparvarlashtirish va ma'naviy-tarbiyaning tashkiliy jihatlari.
154. Yoshlar buyuk davlatning kelajagi.
155. Uzlüksiz ta'lim tizimini insonparvarlashtirishda ma'naviy-ma'rifiy ishlarning roli.
156. Ta'limning insonparvarlashuvi - davlat siyosatining asosiy tamoyillaridan biri.
157. Ta'limni insonparvarlashtirishda ma'naviyat va ma'rifat.
158. Ta'lim tizimini insonparvarlashtirish bilan bog'liq vazifalar.
159. Uzlüksiz ta'lim tizimini insonparvarlashtirishda ma'naviy-ma'rifiy ishlarning roli.
160. Ta'limning insonparvarlashuvi, huquqiy demokratik davlatqurish jarayoni va kadrlar tarbiyasi.
161. SHavkat Mirziyoyev asarlarida tarbiya masalasiga e'tibor.
162. Uzlüksiz ta'lim tizimini insonparvarlashtirishning asosiy maqsad tamoyillari.
163. Ma'naviy-ruhiiy, badiiy-estetik tarbiyaga e'tibor.
164. Kadrlar ongi va qalbiga insonparvarlashtirishni singdirish. Ma'naviy-ahloqiy muhitni sog'lomlashtirish.
165. Insonparvarlashtirish va ta'lim turlari.
166. Ma'naviy-ahloqiy muhitni sog'lomlashtirish.
167. Ta'lim-tarbiyaning uzluksizligi: oila va mahalla rolini oshirish.
168. Ta'lim tizimini insonparvarlashtirishning tashkiliy jihatlari.
169. Ma'naviy-ma'rifiy islohotlar davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi.
170. O'zbekistonning milliy taraqqiyot yo'lida ma'naviy-ma'rifiy ishlarning o'rni va ahamiyati.
171. O'zbekistonning ma'naviy-ma'rifiy sohadagi davlat siyosati.
172. Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishning tadrifiy yo'llari.
173. Ma'naviy-ma'rifiy islohotlar davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi.
174. Mustaqillikdan so'ng ma'naviy-ma'rifiy islohotlar bo'yicha yangi davrning boshlanishi.
175. Milliy davlatchilik poydevo-rini yaratish. Davlat islohatlarning bosh tashabbuskori.
176. Istiqbol turayli odamlar ongi va dunyogorashida yangilanishning boshlanishi.
177. Tarixiy milliy qadriyatlarning tiklanishi.
178. O'rish davri qiyimchiliklari va O'zbekiston istiqboli uchun ma'naviy asoslarning muhim o'rin egallashi.
179. Milliy ma'naviyatimiz asoslari.
180. Vatanni sevmog' iymon va e'tiqoddandir.

181. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha qabul qilingan davlat hujjatlari.
182. Ta'lim tizimini isloh qilishning ahamiyati.
183. Kadrlar tayyorlash Milliy dasturida ma'naviy-ma'rifiy ishlarining o'rni.
184. Kadrlar tayyorlash Milliy dasturidan kelib chiquvchi asosiy vazifalar.
185. Ta'lim tizimini isloh qilishning ahamiyati.
186. Kadrlar tayyorlash Milliy dasturida ma'naviy-ma'rifiy ishlarining o'rni.
187. Kadrlar tayyorlash Milliy dasturidan kelib chiquvchi asosiy vazifalar.
188. Intellektual salohiyat masalasi.
189. Intellektual salohiyat va ma'naviy tarbiya vositalari.
190. Milliy an'analarning tiklanishi.
191. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazining tashkil etilishi va faoliyati
192. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublika Ma'naviyat va ma'rifat" kengashini yo'llab-quvvatlash to'g'risidagi farmoni va undan kelib chiqadigan vazifalar.
193. Huquqiy va me'yoriy hujjatlar tahlili.
194. Ma'naviyat va ma'rifat xonalari va ularni tashkil etish.
195. Hozirgi bosqichda ma'naviy-ma'rifiy ishlar va unga qo'yilayotgan talablar
196. Istiqlol tufayli Vatana va xalq hayotida bo'layotgan o'zgarishlar.
197. Fugarolik jamiyati, huquqiy demokratik davlat yaratish g'oyasining amalga oshira borishi.
198. Milliy ong, milliy g'urur, milliy tuyg'uni rivojlantirish.
199. Maktabda ta'lim-tarbiyani takomillashti rish masalalari. «Tarbiya zaminida ta'lim berish».
200. Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ma'naviyat, ma'rifat va mafkura tushunchalarining o'zaro bog'liqligi.

3.07. "Jahon-siyosiy mafkuraviy ta'limotlar tarixi" fani bo'yicha:

1. Qadimgi Misrda siyosiy va huquqiy ta'limotlar qanday rivojlangan?
2. Qadimgi Messopotamiyadagi uchta muqaddas shaharlar qaysi?
3. Bizgacha Xammurapining qancha buyruq-farmoyishlari yetib kelgan?
4. Xammurapini qonunlarining siyosiy g'oyalari ni izohlab bering?
5. Qadimgi Hindistonda qanday vamalar mavjud bo'lgan?
6. Podsho maslahatchilari (mantrinalar, maxamatralar) qanday mavqega ega edi?
7. Budda dinining siyosiy g'oyalari ni izohlab bering?
8. Mannu qonunlaridagi nikoh-ola munosabatlari qanday yoritilgan?
9. Mannu qonunlaridagi davlarga qarshi jinoyatlarga izoh bering?
10. Qadimgi Xitoyda qanday shartnomalar tuzilgan?
11. Legizm va daosizm ta'limotini izohlab bering?
12. Konfutsiy qanday g'oyalarni ilgari surgan?
13. Qadimgi Xitoydagi sud va sud jarayoni haqida gapirib bering?
14. Demokri, Gippiy, Suqrotning siyosiy-huquqiy qarashlarini izohlang?
15. Aftonning davlat, qonunchilik va siyosat haqidagi ta'limotini izohlang?
16. Arstuning davlat va huquq haqidagi ta'limotini izohlang?
17. Stseromning huquqiy qarashlarini izohlab bering?

18. Ulpianing huquqiy qarashlarini sharhlab bering?
19. «Avesto»dagi siyosiy-huquqiy ta'limotlar qanday yoritilgan?
20. Moonylik ta'limotining asosiy g'oyalari nimadan iborat?
21. Mazdakning tenglik g'oyasini izohlab bering?
22. «Hidoya» asarida o'la haqida qanday fikrlar bayon etilgan?
23. Jimo' nima?
24. «Erkinlikning buyuk Xartiyasi», uning katolik cherkovi uchun mafkuraviy ahamiyati haqida gapirib bering?
25. U. Okkam siyosiy-huquqiy qarashlari haqida gapirib bering?
26. P. Abelyarning cherkov mafkurasi, ortodoks sxolastikaga munosabati?
27. Renessans mafkurasining mazmun mohiyatini izohlang? G'arbiy Yevropada ma'naviy-madaniy uzgarishlar va renessans markazlarini ayting?
28. Italiyada gumanizm mafkurasini izohlang?
29. Paduyalik Marsiliy siyosiy qarashlarini izohlang?
30. Nizom ul-mulkning «Siyosatomax» asarida davlatni boshqarish haqidagi qarashlarini izohlang?
31. Forobiyning davlatni boshqaruv haqidagi qarashlarini sharhlab bering?
32. Yusuf Xos Hojibning siyosiy qarashlarini aytib bering?
33. Beruniy va Ibn Sinoning siyosiy-huquqiy qarashlarini tahlil eting?
34. Amir Temurning jamiyat taraqqiyotida tutgan o'rni?
35. Temur tuzuklarida ilgari surilgan siyosiy-huquqiy g'oyalari?
36. Qaysi temuriy zoda o'z davrida fan va madaniyat taraqqiyotiga alohida ahamiyat berib, atrofiga o'z zamonasining buyuk olimlarini to'plab ularga homiylik qilgan?
37. Mirzo Ulug'bek davrida qaysi shaharlarda madrasalar qurildi?
38. Alisher Navoiyning siyosiy-huquqiy qarashlari qaysi asarlarida bayon etilgan?
39. Volterning davlat va huquq to'g'risidagi ta'limoti?
40. Monteskye siyosiy ma'rifiy ta'limotlarida ustun bo'lgan g'oyani ta'riflang?
41. Russoning G'arb siyosiy ma'rifiy ta'limotlaridagi ta'siri nimada?
42. Yakobinchiylarning qarashlaridagi yetakchi g'oyani tavsiflang?
43. XVII – XVIII asrlarda Yevropada sotsialistik qarashlarning shakllanishi uchun qanday omillar mavjud edi?
44. Robespyerning siyosiy ma'rifiy ta'limotlarida Angliyadagi ijtimoiy siyosiy vaziyatning ta'siri nimada?
45. Dahriylikning vujudga kelishi uchun Yevropada qanday sharoitlar mavjud edi?
46. «Qonunlar ruhi to'g'risida» asaridagi yetakchi siyosiy – ma'rifiy ta'limot nimada o'z aksini topgan?
47. Angliyada va Gollandiyada bo'lib o'tgan burjua inqilobining sababi nimada?
48. Gollandiyaning kapitalistik munosabatlarga o'tishini yo'qlab chiqqan mutafakkirni ayting?
49. XVII–XVIII asrlarda Yevropacha sotsialistik siyosiy-huquqiy g'oyalarning shakllanishi haqida nimalar bilasiz?
50. XVIII asrda Amerikada siyosiy – ma'rifiy qarashlarning rivojlanishi haqida?
51. B. Franklining davlat va huquq to'g'risidagi ta'limoti qaysi?
52. T. Peynning davlat mohiyati to'g'risidagi fikrlari?
53. T. Peynning davlatning shakllanishi to'g'risidagi fikrlarini izohlang?

54. XVIII asrda ingliz siyosiy – ma'rifiy tavrakbarlikning asosiy yo'nalishlari?
55. T. Jeffersonning davlatning muhiyati to'g'risidagi fikrlari?
56. A. Ganneton ijodida davlat ta'rifi?
57. J. Adams hokimiyatning taqsimlanishi to'g'risidagi qarashlari?
58. "Federalchi izohlari" siyosiy risolasiidagi siyosiy – ma'rifiy g'oyalar?
59. J. Medisonning siyosiy dasturi to'g'risida?
60. "Moskva uchinchi Rim" nomli Filofevning siyosiy ta'limoti?
61. V. Vitsonning siyosiy-ma'rifiy qarashlari?
62. I. Kant davlat boshqaruvida qanday ushblarni joriy qilishni ta'kidlaydi?
63. Gegel fikriga ko'ra davlat qanday bo'lmog'i kerak?
64. G'arbiy Yevropa ma'rifatchilik jamiyatidagi siyosiy ma'rifiy fikrlarning asosiy xususiyatlari nimalar?
65. Gegel davlatning mohiyati to'g'risida nimalar degan?
66. Jamiyatda cherkov hukmronligi doirasi to'g'risida qanday siyosiy nazariy bahslar mavjud?
67. Gegel siyosiy qarashlari nimadan iborat?
68. Ma'rifatchilik davrini tavsiflang. B. Konstantinning davlat va huquq to'g'risidagi qarashlarida kimning manfaatlari ustuvordir?
69. Monteskye ta'limotida huquq qanday o'zgarishlarga yuz tutdi?
70. B. Franklining siyosiy qarashlarini tavsiflang?
71. «Siyosatnoma» asarining siyosiy-ma'rifiy fikrlari?
72. Utopik sotsialistlar tavsif berding?
73. M. Speranskiyning ijtimoiy-siyosiy qarashlari nimada mujassamlashtirgan?
74. O. Kont asarlarida qanday siyosiy-ma'rifiy qarashlar ilgari surilgan?
75. Davlat suvereniteti masalalarini Karamzin qanday asoslaydi?
76. Siyosiy-ma'rifiy ta'limotlarning rivojlanishiga cherkovning ta'siri qanday bo'lgan?
77. Utopik sotsializm davrida jamiyatni isloh etishga bo'lgan ehtiyoj qanday yuzaga keldi?
78. Aleksis de Tokvillning ilgari surgan davlat to'g'risidagi nazariyasida qanday g'oyalar ustuvordir?
79. Urushga nisbatan G. Grotskiyning qarashlarini izohlang?
80. Davlat va uning tabiati to'g'risida T. Gobbsning ta'limotini tushuntiring?
81. F. Akvinskiyning «Ilohiy To'plan» asarlarida qanday g'oyalar ilgari surilgan?
82. T. Kompanellaning siyosiy-ma'rifiy qarashlarini tavsiflang?
83. Gollandiyada XVI-XVII asrlarda siyosiy fikr rivojining obyektiv omillarini ko'rsating?
84. «Quyosh shahri» asaridagi g'oyalar keyingi davrlarda qaysi mutafakkirlar faoliyatiga ta'sir etdi?
85. J. Kalvining siyosiy-ma'rifiy g'oyalarining ta'siri nimalarda o'z aksini topgan?
86. Sunnada davlat omili masalalariga bo'lgan munosabat qanday?
87. Musulmon siyosiy doktrinasi tavsiflang?
88. O'rta asrlar davrida Sharqdagi siyosiy-ma'rifiy qarashlarining ko'rinishlarini tavsiflang?

89. O'rta asrlar davrida Rossiyadagi siyosiy-falsafiy fikrlar taraqqiyoti va ularning xususiyatlari?
90. Foma Akvinskiyning davlat va huquq to'g'risidagi qarashlarida kimning manfaatlari ustuvordir?
91. G'arbiy Yevropada siyosiy-ma'rifiy qarashlar Reformatsiya davrida qanday o'zgarishlarga yuz tutdi?
92. Foma Akvinskiyning davlat boshqaruvining qanday shakllarini ma'qullagan?
93. Fich va Sunnada davlat boshqaruv masalalariga qanday e'tibor berilgan?
94. Abu Nasr Farobiyning «Fozil odamlar shahri» asariga xarakteristika berding?
95. Ibn Rushdning siyosiy qarashlarini tavsiflang?
96. Jan Bodening suverenitet to'g'risidagi qarashlarini tushuntirib bering?
97. Boden hokimiyatni amalga oshirish usullari bo'yicha barcha davlatlarni uch toifaga bo'ladi?
98. Royalistlar kimning tarafdori edi?
99. Jirondistlar kimning tarafdori edi?
100. Yakobinchilar kimning tarafdori edi?
101. Volter jamiyatning qolovligi va uning rivojlanishiga to'sqinlik qilayotgan sabablar nimada deb ko'rsatadi?
102. Gelvetsiy tabiiy huquq nazariyasiga qanday tushunchasini kiritdi?
103. Monteskye boshqaruv shakllarini nechiga bo'ladi?
104. Russoning xalq suvereniteti haqida fikrini izohlang?
105. Kantning fikricha, huquq qanday bo'lishi kerak?
106. Russoning siyosiy-huquqiy qarashlari qaysi asarida aks etgan?
107. Russoning qonunlar haqidagi fikrlarini izohlang?
108. Gobbs qonunlar haqidagi fikrlarini aytib?
109. Gobbs davlatning kelib chiqishi haqidagi fikrlarini asoslang?
110. Tomas Gobbsning davlat vazifalarini sharhlang?
111. Benedikt Spinozaning siyosiy-huquqiy qarashlarini sharhlang?
112. Spinozaning tabiiy huquq haqidagi qarashlarini izohlang?
113. Spinoza xalqning tabiiy huquqi haqidagi qarashlarini izohlang?
114. Spinoza davlat shakllari haqidagi qarashlarini izohlang?
115. Gugo Grotskiyning huquq va davlat haqidagi ta'limotini aytib bering?
116. AQSH konstitutsiyasini tuzishda kimlar qatnashgan edi?
117. Bo'lib tashla va hukmronlik qil g'oyasining Xitoyda qo'llanilishini izohlang?
118. Gandizm ta'limotining mohiyati?
119. Gandizm ta'limotida diniy bag'rikenglik g'oyasini sharhlang?
120. Yaponiyadagi mafkuraviy hayot qanday edi?
121. Jadidchilik harakatining maqsadi nimadan iborat edi?
122. Jadidlarning ijtimoiy tarbiya ishlarida alohida oqim bo'lib shakllanishi qanday yuz berdi?
123. Bolshhevik va fashizmning o'xshash tomonlari nimalardan iborat?
124. Kommunistik ta'limotning asosini qanday g'oyalar tashkili qiladi?
125. I. Stalin ta'limotining mohiyati nimadan iborat?
126. Nima uchun sotsializm mafkurasini inqirozga yuz tutdi?
127. Sotsializmning siyosiy-huquqiy mafkuralarini izohlang?

128. Analiitik yurisprudensiya va uning xususiyatlari nimalardan iborat?
129. Elita nazariyasining siyosiy-huquqiy g'oyalari?
130. Bironarlik g'oyalari kimlar tomonidan rivojlantirilgan?
131. Siyosiy va huquqiy ta'limlarda demokratiya va ko'ppartiyaviylik haqidagi qarashlari?
132. Texnokratik konsepsiyasi nimaga asoslanadi?
133. Leviatan asaridagi yetakchi ma'rifiy g'oyani ta'riflang?
134. Utopik sotsialistlarga tavsif bering?
135. Konfutsiyning davlat boshqaruvidagi qarashlarini tavsiflang?
136. Mixail Speranskiy siyosiy-huquqiy qarashlarini izohlang?
137. Nikolay Karamzinning siyosiy-huquqiy qarashlari?
138. Jon Lokkning siyosiy qarashlarida davlatga qanday o'rin berilgan?
139. Lokk hokimiyatining bo'limishi to'g'risida qanday fikr bildirgan?
140. Vladimir Monamaxning siyosiy dasturi haqida?
141. Alisher Navoiy qarashlarida davlat va siyosat masalalari?
142. Burxoniddin Marg'jimoniyning "Hidoya" asarida jamiyat haqidagi qarashlar?
143. Behudiyning milliy ishqol to'g'risidagi qarashlarini sharhlang?
144. Avreliy Avgustinning siyosiy-huquqiy qarashlarini izohlang?
145. Gegelning siyosiy-ma'rifiy qarashlarini tavsiflang?
146. Jamiyatda cherkov hukmronligi doirasi to'g'risida qanday siyosiy nazariy bahslar mavjud?
147. O'ra asrlar davrida Rossiyadagi siyosiy-falsafiy fikrlar taraqqiyoti va ularning xususiyatlari?
148. Alisher Navoiy talqinida davlat va siyosat muammolari qanday ifodalangan?
149. Boburning siyosat va davlat to'g'risidagi qarashlarini tavsiflang?
150. Fugarolik jamiyatining asosiy belgilarini sanab bering?

3.09. "Jitimoiy ta'minot huquqi" fani bo'yicha:

1. Hozirgi bosqichda jitimoiy ta'minot tushunchasi va uning asosiy tashkiliy-huquqiy shakllari.
2. "Jitimoiy himoya", "Jitimoiy xavfsizlik", "Jitimoiy sug'urta" tushunchalarining nisbati.
3. Jitimoiy xavf: kontsepsiya va turlar.
4. Jitimoiy ta'minotning shakli sifatida ma'buriy jitimoiy sug'urta.
5. Byudjet mablag'lari hisobidan jitimoiy ta'minotning jitimoiy ta'minoti shaklida.
6. Aralash jitimoiy ta'minot shaklida.
7. Jitimoiy xavfsizlik funksiyalari.
8. Jitimoiy ta'minotning huquqiy asoslarining umumiy xususiyatlari.
9. Jitimoiy ta'minot mavzusi va usuli.
10. Jitimoiy ta'minot to'g'risida munosabatlar (tushuncha, turlar, tarkibiy).
11. Jitimoiy ta'minot uchun huquqiy munosabatlar subyektlari va obyektlari.
12. Jitimoiy ta'minotdagi huquqiy dalillar.

13. Huquqiy normalarni jitimoiy himoya qilish subyektlarining huquq va majburiyatlarini amalga oshirish yo'lini amalga oshirish usuli sifatida.
14. Jitimoiy xavfsizlik huquqiy javobgarlik.
15. Jitimoiy sug'urta va byudjet mablag'lari hisobidan nazarda tutilgan shaxslar.
16. Jitimoiy ta'minot manbalarining tushunchalari va tasnifi. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi jitimoiy ta'minotning asosiy manbai sifatida.
17. Xalqaro huquq normalari, xalqaro shartnomalar va O'zbekiston Respublikasining jitimoiy ta'minot manbalari tizimida.
18. Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi ishirokchilarining pensiya ta'minoti sohasida bo'lgan shartnomalarining xususiyatlari.
19. Jitimoiy ta'minot bilan munosabatlarni tartibga soluvchi asosiy qonunlarning umumiy xususiyatlari.
20. O'zbekiston Respublikasida pensiya ta'minotini tartibga soluvchi qonunlarning umumiy xususiyatlari.
21. Fugarolarni imtiyozlar va kompensatsiya to'lovlari bo'yicha fugarolar bilan ta'minlashni tartibga soluvchi asosiy federal qonunlarning xususiyatlari.
22. Kontsepsiya, huquqiy ahamiyati va ish joylari.
23. Sug'urta tajribasi tushunchasi va uning huquqiy ahamiyatidir.
24. Maxsus (professional) tajribasi: jitimoiy ta'minotda tushuncha va huquqiy ahamiyat.
25. Fugarolik xizmati tajribasi va xizmat tajribasi: jitimoiy ta'minotdagi tushuncha va ahamiyati.
26. Sug'urta tajribasiga kiritilgan mehnat va boshqa jitimoiy foydali ishlarining turlari.
27. Mehnat (sug'urta) tajribasi va haydash xizmatlarini hisoblashning umumiy qoidalari. Mehnat (sug'urta) tajribasi tasdiqlanishi va dalillari.
28. Qarilikda sug'urta pensiyasi, uning tuzilishi va umumiy tayinlanishi shartlari.
29. Sug'urta pensiyasiga ega bo'lgan shaxslar doiralari.
30. Fugarolarning ayrim toifalariga qarilik bilan sug'urta pensiyasini muddatidan oldin tayinlash.
31. Mehnatning maxsus sharoitida, shuningdek, uzoq vaqtdan beri ishlaydigan keksa yoshdagilarga, shuningdek, uzoq va mahalliy joylar ularga teng bo'lgan keksa yoshdagilarga sug'urta pensiyasini tayinlash huquqini saqlash.
32. Nogironlik pensiyalari, ularning turlari va huquqiy tartibga solish kontsepsiyasi.
33. Nogironlik tushunchasi, nogironlarni tan olish uchun tartib va shartlar. Nogironlik muddati.
34. Umumiy asosda tayinlangan boquvchisini yo'qotganligi munosabati bilan sug'urta pensiyasi.
35. Pensiya tushunchasi, uning maqsadiga ega bo'lgan shaxslar va doirasi.
36. Ulug' Vatan urushi va radiatsiya yoki texnogen ofatlardan aziyat chekkan fugarolarga davlat pensiya ta'minoti bo'yicha pensiyalarni tayinlash uchun shartlar.
37. Harbiy xizmatchilar va ularning oila azolari uchun ko'p yillik xizmatlarga pensiyalarni tayinlash uchun umumiy xususiyatlar va sharoitlar.
38. Sudyalalar va prokurorlarning pensiya ta'minoti.

39. Shartnoma asosida xizmat qilgan harbiy xizmatchilarga nogironlik pensiyalarini tayinlash uchun shartlar.
40. Bir vaqtning o'zida ikkita pensiya va ularni tayinlash huquqiga ega bo'lgan shaxslar aytlamas.
41. Pensiya ta'minoti to'g'risidagi munozarali masalalarni ko'rib chiqish. Pensiyalarni tayinlash va to'lash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarning to'g'riligi uchun javobgarlik.
42. Jitimoiy nafaqaga oid tushuncha. Amaldagi qonun hujjatlariga binoan tayinlangan boshqa pensiyalarning jitimoiy pensiyalari o'rtasidagi farq.
43. Pensiya organlari.
44. Pensiyalarning turli xil turlarini tayinlash uchun murojaat qilish tartibi.
45. O'zbekiston Respublikasidan tashqarida doimiy yashash uchun ketadigan shaxslarga pensiya to'lovi.
46. Jitimoiy xavfsizlik bo'yicha kontseptsiya, tasniflash va maqsadli jitimoiy manfaatlar.
47. Vaqtinchalik nogironlik nafaqasi.
48. Ishsizlik nafaqasi.
49. Bolalarga ega fuqarolarga jamoat manfaatlarining huquqiy tartibiga solish va umumiy imtiyozlarning umumiy tavsifi. Ushbu imtiyozlarning turlari.
50. Homiladorlikning nafaqasi: kontseptsiya, o'lchamlari, to'lov muddati.
51. Homiladorlik davrida tibbiy muassasalarda ro'yxatga olingan ayollarga nafaqa. Maqsad bazasi, hajmi va to'lov tartibi.
52. Bola tug'ilishida bir martalik nafaqa.
53. Shartnoma bo'yicha harbiy xizmatga olib kelingan harbiy xizmatchilarning tumush o'troqlariga oylik nafaqa.
54. Soliqdan keyingi asoratlarda paydo bo'lganda bir martalik nafaqa va oylik pul kompensatsiyasi. Belgilangan joy, ularning to'lovlarining hajmi va tartibi.
55. Rasmiy vazifalarini bajarishda inson immunitet tanqisligi virusini yuqtirgan tibbiy mutaxassislariga bir martalik nafaqa.
56. Bir martalik qochqinlarga va majburiy muhojirlarga nisbatan imtiyozlar. Maqsad, o'lcham va to'lov tartibining maqsadi.
57. Terrorizmga qarshi kurash bo'yicha maxsus vazifalar bajarilishida ishtirok etgan fuqarolarga bir martalik nafaqa.
58. Ishchilar va kasb kasalliklarida avariya munosabati bilan xodimlarga zarar etkazish va sug'urta qoplamasi va sug'urta qoplamasi.
59. Durilga qarz. Uni olish huquqiga ega bo'lgan shaxslar, imtiyozlar miqdori, tartib va to'lov muddati.
60. Kompensatsiya to'lovlarining kontseptsiyasi va turlari, ularning afzalliklaridan farq.
61. Kam ta'minlangan oilalar va kambag'al fuqarolarga jitimoiy yordam kontseptsiyasi va shakli.
62. Huquqiy tartibga solish va fuqarolarning sog'lig'ining asosiy tamoyillari.
63. Tibbiy sug'urtani tashkil etish. Huquqlar sug'urta qilinadi va sug'urta ta'minoti tartibi.
64. Ekkin tibbiy yordam va davolash huquqi. Tibbiy va jitimoiy yordam turlari va uni ta'minlaydigan shartlar.
65. Fuqarolardan individual foydalanish uchun dori vositalari va tibbiy mahsulotlar berish asoslari va tartibi.
66. Fuqarolarning jitimoiy xizmatlarining tushuncha va asosiy printsiplari.
67. Jitimoiy xizmatlarning turlari va ularni ta'minlash tartibi.
68. Nogironlarni reabilitatsiya qilish, protez va ortopediya yordami va ularning jitimoiy-maishiy xizmatlari.
69. Jitimoiy xavfsizlik to'g'risidagi qonun qonunchilik sohasi sifatida.
70. Jitimoiy xavfsizlik huquqi mavzusi.
71. Jitimoiy ta'minot munosabatlarini huquqiy tartibga solish usuli.
72. Qonun, qonunchilik, fan va ta'lim intizom sohalari sifatida.
73. Jitimoiy ta'minot huquqlarining tamoyillari.
74. Jitimoiy ta'minot manbalari.
75. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiya jitimoiy ta'minot manbai sifatida.
76. Jitimoiy ta'minotning turlari va huquqiy shakllari.
77. Jitimoiy sug'urta: kontseptsiya, tamoyillar, umumiy xususiyatlar.
78. Davlatning haddan tashqari jitimoiy mablag'lari: huquqiy holat.
79. Tajriba tushunchasi, uning jitimoiy ta'minotining va ahamiyati.
80. Sug'urta tajribasi: huquqiy ahamiyati, hisoblash tartibi.
81. Xizmat yillari: huquqiy ahamiyati, hisoblash tartibi.
82. Nogironlik: kontseptsiya, huquqiy ahamiyat.
83. O'zbekiston Respublikasida pensiya sug'urtasi.
84. Hisoblangan nafaqa kapitalini shakllantirish va indekslash tartibi.
85. O'zbekiston Respublikasidagi mehnat pensiyalari: tushuncha, turlar, uchrashuv shartlari.
86. Qadimgi mehnat pensiyasini tayinlash shartlari.
87. Mehnat pensiyasini tayinlash shartlari.
88. Fuqarolarning ayrim toifalariga qat'ildagi mehnat pensiyalarini erta tayinlash.
89. Eski mehnat pensiyasining asosiy qismining hajmi.
90. Eski mehnat pensiyasining sug'urta qismini hisoblash.
91. Eski mehnat pensiyasida saqlash qismini hisoblash.
92. Mehnat pensiyasining sug'urta qismini hisoblash.
93. Mehnat pensiyasining jang'aruvchan qismini hisoblash.
94. Mehnat pensiyasining sug'urta qismini va boquvchisini yo'qotish bilan hisobni hisoblash.
95. Boquvchisini yo'qotganligi munosabati bilan mehnat pensiyalarini tayinlash shartlari.
96. Mehnat pensiyasiga ega bo'lgan marhumning oila a'zolarining oila a'zolarining davri.
97. Eski mehnat pensiyasining tarkibi va o'lchamlari.
98. Nogironlik uchun mehnat pensiyasining tarkibi va hajmi.
99. Mehnat pensiyasining tarkibi va hajmi oziq-ovqat mahsulotlarini yo'qotganligi munosabati bilan.
100. Fuqarolarning pensiya huquqlarini o'zgartirish.
101. Uchrashuv o'tkazish, hajmi, to'lovlar va mehnat pensiyalarini yetkazib berish.
102. Davlat pensiya ta'minoti bilan ta'minlangan pensiyalar.

103. Davlat pensiya ta'minoti bilan ta'minlash va ular kvitansiyalari uchun mos keladigan shaxslar turlari.
104. Ikki pensiya uchun mos keladigan shaxslar.
105. Davlat xizmatchilari tomonidan davlat pensiya ta'minoti bilan bog'liq pensiyalar.
106. Harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolariga pensiyalar.
107. Uzoq xizmat ko'rsatish uchun xizmatchilar pensiyalari: uchrashuv shartlari va o'lchamlari.
108. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash choralarining umumiy xususiyatlari.
109. Ulug' Vatan urushi faxriylari va ishtirokchilariga ijtimoiy qo'llab-quvvatlash choralari.
110. Vaqtinchalik nogironlik nafqasi: tushuncha, turlar, uchrashuv shartlari, o'lchamlari.
111. Vaqtinchalik nogironlikning afzalliklari.
112. Homiladorlik nafqasi: tayinlash shartlari va o'lchamlari.
113. Bolaning homiladorlik va tug'ilishi munosabati bilan tayinlangan imtiyozlar tizimi.
114. Bolalarga oilaviy foyda.
115. Ishsizlik nafqasi: tayinlash shartlari va o'lchamlari.
116. San'at baxtsiz hodisalari va kasbiy kasalliklardan foydalanishni majburiy ravishda amalga oshirish.
117. Majburiy tibbiy sug'urta: tushuncha, mavzular, tashkilot.
118. Fugqatlarining sog'lig'ini saqlashning asosiy printsiplari va sog'liqni saqlash sohasida fugqatlarining huquqi.
119. Ijtimoiy yordam: ijtimoiy yordamga ega bo'lgan kontseptsiya va turlari.
120. Ijtimoiy yordam printsiplari.
121. Ijtimoiy xizmat: tushuncha, turlar va tamoyillar.
122. Ijtimoiy xizmatlarga duchor bo'lgan shaxslar.

Kelishildi:

Tarix va yuridik fakultet dekani: **J.R. Jo'raev**

Yurisprudensiya va ijtimoiy siyosiy fanlar kafedrasining mudiri: **F.D. Muzaffarov**

